

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

Vår saksbehandler
Mari Cecilie Gjølstad

Vår dato
07.07.2022
Deres dato

Vår referanse
22/00345-4
Deres referanse
22/2695

Høringsinnspill fra Norges Bondelag - forslag om særregler om skattlegging av privat konsum i selskap

Det vises til høringsnotat med forslag om å innføre regler for skattlegging av privat konsum i selskap.

1. Innledning

Norges Bondelag støtter i utgangspunktet regler som kan hindre at privat konsum skjer i selskap uten beskatning. Per i dag har vi regelverk og rettspraksis som tilsier at slikt konsum ikke skal skje uten full beskatning. Erfaringen tilsier likevel at skattepliktige i mange tilfeller ikke innrapporterer denne type inntekter / uttak. Skattesystemet bør være rigget til å fange opp disse utilsiktede skattefordelene. Spørsmålet er imidlertid hvordan man kan hindre skatteunndragelse uten å ramme feil grupper og å påføre unødvendig stor belastning på næringslivet som sådan.

Departementets forslag innebærer drastiske tiltak i form av sjablongbeskatning med svært høye satser. En innføring av regler som favner så vidt, må gis en grundig utredning. Høringsnotatet gir etter Norges Bondelags mening ikke et tilstrekkelig bidrag til å analysere konsekvensene av det foreslåtte regelverk. Skattlegging etter sjablong vil favne vidt, og faren for feil skattlegging må forhindres i størst mulig grad slik at man unngår uhensiktsmessige tilpasninger.

- Norges Bondelag er positive til at det innføres tiltak for å sørge for at privat konsum beskattes riktig, men mener departementet ikke har utredet de uheldige eller risikable sidene ved sjablonreglene godt nok.

2. Boliger på landbrukseiendommer

Departementet åpner (omtalt i høringsnotatet side 16) for å innføre unntak for våningshus på landbrukseiendommer «i drift». Det spesifiseres ikke nærmere hvordan man ser for seg grensedragningen og ber om høringsinstansenes synspunkter.

Landbrukseiendommer i Norge eies hovedsakelig personlig. Men noen landbrukseiendommer med tilhørende boliger, eies av selskap. Disse vil rammes av høringsforslaget. Konesjonsloven og delingsforbudet i jordloven hindrer at man deler opp landbrukseiendommer. Salg eller uttak av

Bondelagets Servicekontor AS

Norges Bondelag

Postadresse: Postboks 9354 Grønland, 0135 OSLO, Tlf: 22 05 45 00
Besøksadresse: Landbrukets Hus, Hollendergata 5, 0190 OSLO
Bankkonto: 8101.05. 91392, **Org.nr.:** 985063001 MVA
bondelaget@bondelaget.no, www.bondelaget.no

Bankkonto: 8101.05.12891
Org.nr: 939678670

boliger fra slike landbrukseiendommer vil normalt ikke være mulig. Lovverket er derfor i seg selv et hinder for at selskapseieren kan *velge* å ta ut boligeiendommer eller hytter av selskapet for å unngå beskatning. Når en skattepliktig ikke har dette valget, blir det svært urimelig å innføre sjablongbeskatning på boliger som tilhører landbrukseiendommer. Vi er derfor enige i at det er nødvendig å innføre unntak for boliger på landbrukseiendommer.

En enkel løsning vil være å innføre et *generelt fritak* for landbrukseiendommer, dvs. alle jord-/skogeiendommer i selskap som eier boliger og/eller fritidsboliger. Det betyr at også landbrukseiendommer med andre boliger enn våningshus kommer inn under unntaket. En vil med andre ord fordelsbeskattes for evt. privat bruk slik som etter dagens regler.

Høringsforslaget gir ingen anvisning på om man ser for seg at *alle* landbrukseiendommer som eies av selskap skal omfattes av et unntak, eller om det bør oppstilles kvalitative krav til eiendommene. Departementet synes å fremme et synspunkt om at landbrukseiendommen skal være *i drift*. Det er usikkert hva man skal legge i dette begrepet og en vil fort få vanskelige grensdragninger mht. hvem som skal drive, om drift også omfatter utleie, om eier er forpliktet til å bo på eiendommen mv.

For å gjøre avgrensningen enkel og praktikabel, foreslår Norges Bondelag å bruke begrepet «alminnelig gårdsbruk» som kriterium for fritak. Dette er et kjent begrep som brukes flere steder i skattelovgivningen.

- Norges Bondelag mener det er rimelig å innta et fritak for boliger på landbrukseiendommer. Fritaket begrunnes i at konsesjonsreglene og delingsforbudet hindrer fradeling av boliger og fritidsboliger fra landbrukseiendommer og kan ikke verdsettes løsrevet fra eiendommen som sådan.

Det må påpekes at det også er vanskelig å se for seg hvordan en skal fastsette fordelene av boliger som ligger på landbrukseiendommer. Disse har ingen «omsetningsverdi» i og med at de ikke kan selges uavhengig av eiendommen ellers. Anskaffelseskostnad er heller ikke nødvendigvis mulig å fastslå, særlig på svært gamle bygninger.

Det vil også være urimelig å beskatte eiere av fredede og verneverdige bygninger som måtte være egnet til overnatting; her vil eier ofte ha høye kostnader med å holde husene vedlike. At dette skal gi utslag i høy fordelsbeskatning vil kunne slå svært uheldig ut, samtidig som det kan gi incentiver til *ikke* å holde verneverdige bygninger i stand.

- Norges Bondelag mener at verneverdige og fredede boliger må unntas sjablongbeskatning.

3. Beregning av den skattemessige fordelene - dokumentasjon av bruken

I høringsnotatet side 23-24 legges det opp til at den næringsdrivende skal «dokumentere» bruken av formuesobjektet i virksomhet. Det vil si at eieren på en eller annen måte må loggføre bruk, herunder vise til leiekontrakter, fakturaer og regnskap som kan si noe om omfanget av bruken i eller utenfor næring. At all *ikke-bruk* skal tillegges beskatning av eieren, fremstår som svært problematisk, og vi kan vise til typeeksempler:

Hytteutleie

Departementets forslag vil gi eiere av selskap som driver hytteutleie en formidabel ekstrabeskatning dersom hyttene ikke leies ut hele året. Sjablongen rammer svært hardt for de som f.eks. driver sesongbasert turistnæring. Det vil slå svært urimelig ut at all ikke-bruk tilordnes privat konsum slik forslaget går ut på. Her må departementet innføre et unntak når hytter i stort antall er driftsmidler i virksomheten

Båter

Mange næringsdrivende i distriktene i Norge har helt nødvendig bruk for båt i yrket; det kan være til personbefordring (taxibåter eller befordring av turister), eller veterinærer og håndverkere som jobber i ulike øysamfunn. Med det fremlagte forslaget til nye regler vil

disse få ekstraordinære skatteulemper for den tiden båten ikke er i bruk i næring. Selv når båten ligger i opplag eller er under reparasjon skal eieren iht. forslaget, skattlegges etter sjablongen.

Eksemplene over viser at et såpass grovmasket regelverk som foreslått av departementet, vil kunne ramme enkeltgrupper av næringsdrivende uforholdsmessig hardt. Alternativet for noen kan være å selge aksjer/andeler til andre med det resultatet at man pulveriserer eierskapet av virksomheter på en måte som ikke er forretningsmessig begrunnet. Vi mener det er uheldig at skattesystemet oppfordrer til slike tilpasninger.

Å bevise «ikke-bruk» er svært vanskelig. Men en bør i alle fall utelukke skattlegging av formuesobjekter som *ikke er egnet til privat bruk*. Dette kan gjelde båter som er innredet særskilt for personbefordring (taxibåter). Der flere hytter eies av selskapet, er det ikke naturlig å bli beskattet for bruken av alle disse. Det må etter vårt syn, *som et minimum*, innføres en form for sikkerhetsnett hvor Skatteetaten etter en konkret vurdering kan *unnløse sjablongbeskatning*. En beløpsgrense kan antakelig ivareta noe av hensynet til urimelig forskjellsbehandling, men det bør uansett innføres en sikkerhetsventil som fanger opp tilfeller som åpenbart ikke hører inn under sjablongen, se under.

- Norges Bondelag mener forslaget rammer for vidt, og savner en konsekvensanalyse som kan vise treffsikkerheten av slike sjablongregler.

4. Behov for unntaksregel

Departementet omtaler mulighet for unntaksregel i notatets pkt. 3.3.3. Selskap som driver med produksjon, utleie eller kjøp og salg av formuesobjektene som rammes av sjablongen, risikerer en høy beskatning. I mange tilfeller vil det være åpenbart at disse driftsmidlene ikke er egnet til privat bruk, eller det av andre grunner ikke er sannsynlig at de gir noen privat fordel. Det må derfor åpnes for å unnta visse selskap og selskapseiere for beskatning.

Dansk rett åpner for unntak etter en konkret skjønnsmessig vurdering av om hovedaksjonæren mv. har hatt «rådighet» over formuesobjektet, se høringsnotatet side 18. Departementet mener imidlertid at en slik regel vil være krevende for Skatteetaten å kontrollere. Vi er av den oppfatning at det er helt nødvendig å sørge for at ikke denne sjablongen gir en overbeskatning, og anmoder om at departementet foretar en ny og grundigere vurdering av treffsikkerheten av forslaget, vurdert opp mot behovet for å beskatte slikt privat konsum.

- Norges Bondelag mener det er strengt nødvendig med en grundigere utredning av forslaget. Under enhver omstendighet mener vi at det må innføres et sikkerhetsnett hvor næringsdrivende som åpenbart ikke har rådighet over formuesobjektet, eller formuesobjektet ikke er egnet til privat bruk, fritas for skattlegging.

Med vennlig hilsen

Elektronisk godkjent, uten underskrift

Erlend Stabell Daling
Avdelingssjef/ advokat

Mari C. Gjølstad
Fagsjef skatt/ advokat